

De bor i Europas mest omstridte flygtningelejr. Der er koldt. Der lugter af urin og afføring. Der er ikke mad nok, vand nok, plads nok: »Vi er ikke dyr. Vi er mennesker«

Politikens fotograf Jacob Ehrbahn har udvalgt sine stærkeste fotografier fra Lesbos.

FOR ABONNENTER

FOTO 12. FEB. 2018 KL. 10.40

JACOB EHRAHBN
Fotograf

TEKST: HENRIETTE LIND OG KJELD HYBEL

De ankom i gummibåde. Nu lever de i containere og telte. Omringet af pigtråd. Og i lugten af afføring og urin. Uden tilstrækkelig adgang til elektricitet, toiletter og rent vand.

Maden er sparsom. Og der er koldt. Om natten nærmer temperaturen sig frysepunktet.

Øen er Lesbos. Moria hedder lejren. Den er bygget til 2.000. Men der bor mindst 5.000 i den. Afghanere, syrere, afrikanere, palæstinensere, irakere - flygtninge og migranter. Familier og enlige. De drømmer om at komme videre op gennem Europa, men flere har været her i op mod to år.

12/2/2018 De bor i Europas mest omstridte flygtningelejr. Der er koldt. Der lugter af urin og afføring. Der er ikke mad nok, vand nok, plads nok: »Vi er ikke dyr. Vi er me...

Billederne fra og omkring Moria - som pressen ellers kun har adgang til, hvis myndighederne giver en særlig tilladelse - er taget af Politikens Jacob Ehrbahr, da han sammen med journalist Kjeld Hybel besøgte Lesbos i slutningen af januar.

»De vil bare have, vi skal dø. De er ligeglade«.

Sådan siger en af dem, der har boet et år og otte måneder i lejren.

Og sådan ser der ud ...

Trods EU's aftale med Tyrkiet ankommer flygtninge stadig til Lesbos i gummibåde. Ikke så mange som tidligere, men de, der gør, bliver placeret i lejre nær hovedbyen Mytilini. Moria-lejren er den største - og den, der har de dårligste forhold. Så dårlige at nogle flygtninge frivilligt vælger at flytte ud og bo i interimistiske telte i en oliventund på den anden side af pigtråden. Om natten falder temperaturen til omkring 3-5 grader, og når vinden blæser, bider kulden ekstra. Ikke mindst på bare fødder som den, der stikker ud af klapvognen her ...

Seks unge irakiske mænd deler et telt i 'Olive Grove Camp', som lejren uden for Morias pigtråd kaldes. I forgrunden ligger Saep Dhaa, som ifølge de andre er en kendt sanger i sit land - med skudsår i sit ben efter at være blevet overfaldet af forbrydere. De seks har været på Lesbos i mellem to måneder og et halvt år.

Fra sent om eftermiddagen begynder bålene at brænde overalt. Alt, hvad der kan brænde og give varme, bliver brugt. Her sidder en gruppe unge mænd fra Mali inde i Moria-lejren mellem bolig-containerne, de såkaldte ISO-bokse, som skulle være isolerede og kunne holde på varmen. Men det gør de ikke, siger dem, der bor i dem.

Et par hundrede meter nede af en grusvej har en græsk bonde monteret en vandslange på et hegn og forsynet den med en tænd/sluk-funktion. Her kommer mange unge mænd og vasker sig i det kolde vand. En kurdisk mand fra Irak barberer sig, inden han tager et bad. Efter badet klapper hans tænder så meget, at han ikke kan sige sit navn - og hans fingre er så kolde, at fotografen må hjælpe ham med at få tøjet på.

Et par gange om dagen ruller en bil op foran det store telt i olivenlunden uden for Moria-lejren, hvor omkring 100 afrikanske mænd bor. Og der bliver delt mad ud i små plasticbokse. Portionerne er beskedne, så nogle snyder sig til flere bokse - og ofte er der derfor ikke nok til alle.

Inde i 100-mandstellet ligger Adams. Han er 24 år og flygtet fra Cameroun. Foreløbig har han boet to måneder sammen med de andre mænd under teltdugen. Han har ingen familie i Europa, så han ved ikke, hvor han vil hen.

På den anden side af pigtråden - inde i Moria-lejren - viser en familie en fotokopi af et dokument fra UNHCR, der erklærer, at familien har flygtningestatus og brug for hjælp. Manden er iransk kurder, men født i Irak. Familien med deres datter på snart 3 år mistede alt i krigen - og situationen bliver ikke nemmere af, at han lider af epilepsi.

Endnu et bål - her foran det store mandetelt i olivenlunden. Der findes en varmeblæser indenfor, som kan opvarme teltet. Men den har ikke virket i tre dage.

De færreste flygtninge har sko, der passer til klimaet og årstiden. Ja, og så kan det også være svært at få nogle, der bare ... passer. Her venter en lille pige i en kø, hvor en frivillig deler poser med madvarer ud til trængende familier.

I en lagerbygning tæt på Moria-lejren forsøger frivillige at hjælpe med netop dét: Hos 'Refugee4Refugees' kan flygtninge få udleveret tøj og sko, som private har doneret. Ali Sajjad er selv flygtning og giver en hånd med i uddelingen. Han er alene i lejren, 18 år og flygtet fra Afghanistan. Han savner at gå i skole, siger han - og drømmer om at komme til Tyskland, hvor hans onkel bor.

Flygtningene på Lesbos venter på tilladelse til at rejse videre til Athen. Eller få at vide, at de bliver sendt tilbage til Tyrkiet, hvorfra de er kommet. Dagene går ... Her spiller unge mænd fra Congo dam. Spillepladen er en gammel spånplade, de har malet, og brikkerne er skruelåg fra vandflasker.

Et andet sted - inde i Moria-lejren - har en ghanesisk mand lavet et improviseret fitnesscenter foran den container, han bor i. Han tager to euro for, at man kan komme og træne i en måned. Her løfter tre unge mænd fra Kabul vægte.

Baderum og toiletter inde i lejren er så uhumske, at mange helt undgår at benytte dem. I stedet går folk ud i buskene eller tisser i en flaske, som de kaster over hegnet. Her stinker af pis, affald og bræk. »Vi er ikke dyr. Vi er mennesker«, som en nigeriansk mand oprørt siger, da han viser Politiken forholdene i lejren. På dette billede har en anden af lejrens beboere - Farhad, der er kurder og flygtet fra Kobane - gjort som mange andre: Givet op og er gået ned slangen med koldt vand, som en lokal bonde har sat op. Farhad har boet i Moria-lejren i 5 måneder.

Aften inde i Moria-lejren. Lejren er lukket og inddelt i indhegnede zoner. Selv om der er huller i pigtrådshegnet omkring lejren - og de fleste af lejrens beboere i øvrigt kan komme og gå som de vil, har fotografer og journalister officielt ikke adgang uden en særlig tilladelse fra myndighederne.

Moria var tidligere en militærlejr. I 2015 blev den omdannet til en såkaldt transitlejr - beregnet til 2.000 flygtninge. Lige nu rummer den godt 5.000 mennesker, men tallet har været oppe på over 6.000.

- og af dem bor 67 lige nu i dette telt. Det er opdelt i små huler af køjesenge beklædt med tæpper. Kvinden til venstre i billedet, Omeia, er mor til fire børn og flygtet fra Syrien. På den anden side af gangen bor en familie på fem.

Børnene bor - som deres forældre - både i og uden for lejren. Og tilpasser sig. Som børn altid gør. Læger uden Grænser har særlig fokus på de mindste i Moria - og især dét, at mange slider med psykiske problemer. »Det er hjælp til det, der er allerstørst behov for«, siger en af lederne.

Danskeren Salam Aldeen var en af de første, der i 2015 tog til Lesbos og var med til at hjælpe flygtninge i land. Han er medskifter af Team Humanity og er her på lynvisit i Moria-lejren - med medbragt mad til 132 familier og 100 af de afrikanske mænd.

12/2/2018 De bor i Europas mest omstridte flygtningelejr. Der er koldt. Der lugter af urin og afføring. Der er ikke mad nok, vand nok, plads nok: »Vi er ikke dyr. Vi er me...

Et andet sted i Moria-lejren går en lille familie i gang med at lave aftensmad uden for deres telt.

... og uden for pigtråden forsøger en kurdisk mand at holde varmen i nattetimerne, der kommer.

Moria er et sted, hvor der er meget, man kan gå og håbe på. Og bede for. I et hjørne af Moria-lejren har en imam kaldt til fredagsbøn. Mændene sidder indenfor i telte og udenfor under presenninger, der er spændt ud mellem træerne.

I den klinik, som Læger uden Grænser, har sat op, tager man mere konkret fat. Lina Abdullah er mødt op med sin otte måneder gamle datter, fordi hun kaster op, når hun bliver ammet, og hun lider af diarré. Begge symptomer er udbredte blandt børn i lejren. Lina Abdullah flygtede fra Syrien i oktober med sin mand og fire børn. I første omgang vil de bare gerne til Athen, siger hun.

12/2/2018 De bor i Europas mest omstridte flygtningelejr. Der er koldt. Der lugter af urin og afføring. Der er ikke mad nok, vand nok, plads nok: »Vi er ikke dyr. Vi er me...

Inde i lejren står Zarah fra Irak. Hun og hendes to børn deler en container med en kurdisk familie. De vil gerne til London, hvor hendes mand allerede er.

Hvad kan man ellers gøre, mens man venter ... Mens timerne går, dagene går ... Indtil nogen afgør, hvad der skal ske, hvor man skal hen ... En mand fra Ghana har varmet en masse vand op og hængt tæpper op mellem containeren, han bor i, og et hegn. Og kan nu tage bad i sin egen kabine.

- eller man kan se film så længe, der er strøm på mobilen. Her sidder otte mænd rundt om én telefon.

Eller man kan - igen - samles foran bålet. Det er lørdag aften, en gruppe unge fra Cameroun lytter til fransk rapmusik over en lille højttaler. Det var muligvis ikke sådan, de forestillede sig Europa - men lige nu er det dét Europa, de oplever. Og måske går det for en stund at glemme det hele lidt - dér i varmen og lyset. Men realiteterne ændrer sig ikke af den grund. De er stadig hovedpersoner i den store europæiske flygtningekrise, og på nordsiden af Lesbos findes et sted, som er blevet symbol på netop dét ...

'Lifejacket Graveyard' kaldes det. Her er tusinder og atter tusinder af flygtningenes redningsveste og punkterede gummibåde endt. Mens mange af menneskene, der var om bord altså stadig venter. På at nå frem. Til et sted, de kan være.

For knap tre år siden - i juli 2015 - besøgte Politikens fotograf Jacob Ehrbahn Lesbos for første gang. Og senere samme år i oktober var han tilbage i Moria-lejren.

Se hans reportager fra 2015 her:

Læs også: Reddet! Endelig! Europa! Men lige om lidt opdager de, at ingenting er, som de drømte om ...

Læs også: På Lesbos bliver mennesker til dyr

REDAKTIONEN ANBEFALER:

INTERNATIONALT

5.000 skæbner bag pigtråd, vi ikke vil kendes ved

FOR ABONNENTER

MEST LÆSTE

1 Drik bare light sodavand: Du bliver hverken tyk eller syg af det, viser ny forskning

Et nyt studie fra Københavns Universitet konkluderer, at sodavand med sødemidler hverken giver diabetes eller fedt. Forskerne mener faktisk, det kan være et effektivt værktøj, hvis du gerne vil tabe dig.

AF EMMA BECH CHRISTENSEN

[Læs mere](#)

2 Nordkoreansk heppekor vækker opsigt ved OL

Nordkorea er på charmeoffensiv i nabolandet, og Kim Jong-un har sendt et af sine bedste våben.

AF HENRIK BRAAD JACOBSEN

FOR ABONNENTER

[Læs mere](#)

3 Svend Brinkmann: Bortset fra sygdom er der intet, der gør os mere ulykkelige end at arbejde

FOR ABONNENTER

[Læs mere](#)

4 Nu bliver det en realitet: Fra efteråret kan du gå fra skovbunden og 45 meter op over Sydsjællands trækroner

Finansieringen er på plads for spektakulært byggeri, der skal strække sig højt over træerne ved Gissselfeld Kloster.

AF EMIL BERGLØV

[Læs mere](#)

5 **Socialrådgiver:** Hvad er det fede ved at presse folk ud i arbejde, når de ikke kan?

Man svigter de mest udsatte ved at insistere på, at alle skal med, koste hvad det vil. De bliver pisket igennem et system, der kun gør dem mere syge, mener socialrådgiver Puk Sabber.

AF GRY INGER REITER

FOR ABONNENTER

Læs mere

FOR ABONNENTER

KULTUR

»Hallo, venner. I holder mig i sygdommen. Hold nu op. Jeg har bevist, at jeg er tilbage«

FOR ABONNENTER

INTERNATIONALT

Prisbelønnet forfatter fortæller utrolig historie om sin opvækst: Min families husslave hed Lola

FOR ABONNENTER

POLITIKEN PLUS

Brætspil til vinterferien: Det røde HINT

Gå på opdagelse i Plus shoppem, og find dit nye favoritspil til vinterferien. Prøv fx Bezzewizzers prisvindende spil med 600 nye kort.

Køb nu

Pluspris 339 kr.
Pris uden abonnement 399 kr.

Gå ikke glip af alt det, vi taler om

Vil du have dagens væsentligste historier? Den nyeste udvikling inden for tech og viden? Eller inspiration til mad og rejser?

Tilmeld dig Politikens nyhedsbr

FORSIDEN

INTERNATIONALT

Prostituerede hjemme hos nødhjælpschef får skandale til at rulle

KULTUR

Fra efteråret kan du gå fra skovbunden og 45 meter op over Sydsjællands trækroner

SUPERLIGAEN

Live: AGF bedst i målløs første halvleg i Hobro

SØREN RYGE

Ryges klumme: Ræven roller - og det vil mænd i København

FILM OG TV

De hvide er ikke inviteret til festen: Filmen om den sorte superhelt Black Panther ændrer historien

FOR ABONNENTER

DANMARK

Ribbet og flået: Da danskernes teleselskab blev en kastebold

FOR ABONNENTER

Konsortium kommer med forhøjet bud på TDC

Telia: Vi har haft kig på TDC, men er ikke i forhandlinger

SENESTE NYT

Ribbet og flået: Da danskernes teleselskab blev en kastebold

24 minutter siden

Ryges klumme: Ræven roller - og det vil mænd i København også snart gå rundt og sige

41 minutter siden

En god dag for Kenyas nyeste realitystjerne - og en dårlig dag for ministeren, der løj om Putin

1 time siden

Live: AGF bedst i målløs første halvleg i Hobro

1 time siden

Prostituerede hjemme hos nødhjælpschef får skandale til at rulle

1 time siden

Nu bliver det en realitet: Fra efteråret kan du gå fra skovbunden og 45 meter op over Sydsjællands trækroner

2 timer siden

Ph.d.-studerende i religionshistorie: Mange kvinder tildækker sig ganske frivilligt

2 timer siden

Wynwood-kvarteret i Miami er byens nye kreative hjerte

3 timer siden

Togvogn bliver flået op i kollision på østrigsk station

3 timer siden

DR-serie om fuckbois er intet andet end en pæn udgave af 'Sommer i Sunny Beach'

3 timer siden

**også snart gå
rundt og sige**

#METOO

**Mandforsker:
Mænd, der
begår
sexchikane, kan
opdeles i tre
kategorier**

FOR ABONNENTER

VIRKSOMHEDER

Konsortium kommer med forhøjet bud på TDC

Fire selskaber hæver bud på selskabet.

Telia: Vi har haft kig på TDC, men er ikke i forhandlinger

Play Video

DANMARK

Play

Mute

Soldater redder flygtninge: »Jeg var slet ikke forberedt på, at nogen ville synes, at det var en dårlig ide«

0:59

0:00

0:00

0:00

0%

VINTER-OL I PYEONGCHANG

Nordkoreansk heppekor vækker

opsigt ved OL

FOR ABONNENTER

Fransk fænomen sletter skuffelse med ny triumf

Dagens top-5: Ja, ja, vi er ikke Norge - men her er de 5 største danske præstationer ved vinter-OL

FOTO

Der er koldt. Der lugter af urin og afføring. Der er ikke mad nok, vand nok, plads nok: »Vi er ikke dyr. Vi er mennesker«

Politikens fotograf Jacob Ehrbahn har udvalgt sine stærkeste fotografier fra Lesbos.

FOR ABONNENTER

OM POLITIKEN

Organet for den højeste oplysning siden 1884

Rådhuspladsen 37
1785 Kbh. V.
Tlf: 33 11 85 11

[Kontakt os](#)
[Politikens vision](#)
[Politikens journalistik og etik](#)
[Arkivet](#)
[Annoncer](#)

Copyright Politiken 2018

Chefredaktionen

Christian Jensen (ansvarshavende)
Anne Mette Svane (orlov)

Ledende redaktør

Amalie Kestler

Kommerciel direktør

Natasha Brandt

Digital direktør

Troels Behrendt Jørgensen

Redaktionschef

Thomas Berndt

Digital udviklingschef

Aske Johan Koppel Stræde

Annoncedirektør

Thomas Røn Larsen

Forsideredaktør lige nu

KØB ABONNEMENT

Politiken Digital
Politiken Kombi
Politiken Komplet
Kundecenter

FØLG OS

12/2/2018 De bor i Europas mest omstridte flygtningelejr. Der er koldt. Der lugter af urin og afføring. Der er ikke mad nok, vand nok, plads nok: »Vi er ikke dyr. Vi er me...

Niklas Rehn